

KRISTIANSAND HAVN IKS

Gravane 4
4610 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon

Hedda Lærum Starck, 37 01 75 88

Vedtak om tillatelse til tiltak i sjø ved Fergeterminal øst i Kristiansand kommune

Statsforvalteren i Agder gir Kristiansand havn IKS tillatelse til tiltak i sjø i Kristiansand kommune.

Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtakene kan påklages innen tre uker

Vi viser til søknad av 12.03.2025 og øvrig kommunikasjon i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Kristiansand Havn IKS tillatelse til utfylling i sjø ved Fergeterminal øst, kai 2A og 2B, i Kristiansand kommune. Vilkår til tillatelsen er vedlagt dette brevet.

Tillatelsen gjelder i tre år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Kristiansand Havn IKS skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 08.04.2025. Gebyret fastsettes til kr 45 600 (sats 6).

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

I forbindelse med at kai 2A og 2B skal utvides, søker Kristiansand Havn IKS om å etablere motfyllinger i sjø for å sikre stabilitet.

Tiltakshaver anslår at det er behov for et fyllingsvolum på opptil 225 000 m³ over et areal på 50 000 m². Vanddyptet før tiltaksgjennomføring varierer fra -25 til -7 m. I snitt skal utfyllingslaget ha en mektighet på ca. 4 m. Utfyllingen skal utføres fra lekter.

Området som skal fylles ut, har blitt fylt ut tidligere. Den 01.11.2019 ga daværende Fylkesmannen i Agder tillatelse til utfylling av inntil 176 000 m³ masser i det samme området. Ifølge vedlegg til søknaden ble det den gang bare fylt ut 32 000 m³ av den omsøkte mengden.

I forkant av de tidligere utfyllingsarbeidene ble det i 2019 foretatt sedimentanalyser i tiltaksområdet. Samtlige prøvetakingspunkter var forurenset av tributyltinn (TBT) i tilstandsklasse (TK) V (svært dårlig)¹. I tillegg var alle punktene forurenset av en rekke polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH-forbindelser) og tungmetaller i TK III (moderat), IV (dårlig) og V.

Tiltakshaver foreslår å benytte sandpute i de områdene hvor det ikke ble lagt ut sand i forbindelse med utfyllingen i 2022, utføre tiltak for å begrense plast i utfyllingsmassene, samt gjennomføre overvåking med turbiditetsmålere for å begrense forurensning som følge av tiltaket. De vurderer siltgardin som lite egnet grunnet skipstrafikk og lektertransport av utfyllingsmasser. Boblegardin er ikke til fysisk hinder for skipstrafikk, men tiltakshaver vurderer at strømminger fra skip kan medføre redusert funksjon. Området har også bratt helning som kan gjøre det vanskelig å plassere en boblegardin. Basert på disse faktorene vurderer de at bruk av boblegardin vil være teknisk krevende og ha begrenset effekt i det aktuelle prosjektet.

Massene som er tiltenkt benyttet foran Fergeterminal øst, er sprengsteinmasser fra sprengning av deponihall 10 og 11 ved Glencore nikkerverk. Det er ønskelig for tiltakshaver at sprengningen av deponihallene og utfyllingen ved Fergeterminal øst kan samkjøres. Tiltakshaver søker om å kunne fylle ut hele året ettersom sprengningsarbeidene ved fjellhallene vil foregå hele året og det er begrenset med mellomagringsplass for massene på land. De søker også om å kunne fylle ut i tidsrommet kl. 07:00 til kl. 21:00 mandag til fredag, samt fra kl. 07:00 til 19:00 på lørdager. Tiltakshaver skriver at utlegging av masser med splittlekter er relativt skånsomt og at det forventes lite støy. Arbeidene er planlagt utført fra september 2025 til september 2027. De søker om en tillatelse med varighet på tre år i tilfelle prosjektet blir forsinket eller det blir behov for å hente inn andre utfyllingsmasser.

Kristiansand kommune har uttalt at tiltaket er i tråd med gjeldende plan for området (arealplan-ID: 4204_1586, Hampa (KMV) - fergeterminal).

¹ Veileder M-608/2016 fra Miljødirektoratet, *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020.*

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Tiltak som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljø på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

3.1 Forurensningsfare under utfylling

3.1.1 Spredning av partikler fra utfyllingsmasser

Sprengstein kan inneholde finstoff fra sprengningsarbeid. Tilførsel av finstoff i vannmassene kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Vi vurderer at det er sannsynlig at det vil oppstå spredning av partikler ettersom det skal fylles ut store mengder sprengstein.

Partikler fra sprengstein kan ha et høyere skadepotensial enn naturlige partikler fordi de er skarpere og kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellelev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton. Vi stiller vilkår om at tiltakshaver skal vurdere massenes

egnethet med hensyn til innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og forringelse av vannmiljøet, jf. vilkår 4.2. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter.

Siltgardin, eller andre sprednings-begrensende tiltak med tilsvarende effekt, hindrer effektivt at finmateriale fra sprengstein spres utenfor tiltaksområdet. Tiltakshaver har imidlertid oppgitt at siltgardin er et uegnet virkemiddel for det aktuelle tiltaket grunnet skipstrafikk og lekertransport av utfyllingsmasser. Videre vurderer tiltakshaver at en boblegardin kan få redusert funksjon grunnet strømninger fra skip, og at bunnforholdene i området kan gjøre det vanskelig å etablere en slik løsning.

Det er ikke registrert verdifulle naturtyper i sjø innenfor tiltaksområdet, jf. punkt 3.6 under. Området er allerede betydelig modifisert, og vi vurderer at det har begrenset økologisk verdi i sin nåværende tilstand. De omkringliggende arealene er i hovedsak regulert til næringsformål og havnevirksomhet. Det er også kjent at Kristiansandsfjorden som helhet er sterkt forurensset. På bakgrunn av områdets regulerte formål og reduserte økologiske verdi, vurderer vi at det er mindre grunnlag for å benytte spredningsbegrensende tiltak, slik som siltgardin, under arbeidene.

Tiltakshaver foreslår forsiktig utlegging av utfyllingsmasser for å unngå partikkelspredning. En skånsom utfyllingsmetode sammen med overvåkning av partikkelspredning vil etter vår vurdering være avgjørende for å minimere partikkelspredningen under tiltaket, jf. vilkår 4.5 og 3.3. Tiltakshaver foreslår også å legge ut en sandpute av sand/grus der utfyllingen vil berøre områder som ikke allerede er fylt ut. Vi er enige i at en sandpute kan bidra til å redusere spredningen av forurensede sedimenter som følge av utlegging av sprengstein på sjøbunnen ved bruk av splittlekter, og stiller derfor vilkår om bruk av sandpute, jf. vilkår 4.4. Vi presiserer at vilkår 4.5 og 3.3 om skånsom arbeidsmetode også gjelder for utlegging av sandputen. Vi stiller dessuten krav om at utfyllingsmassene må være rene, jf. vilkår 4.2. Statsforvalteren har også stilt krav til mottakskontroll og risikovurdering, samt til innholdet av metaller og organiske miljøgifter i tildekkingsmassene, jf. vilkår 4.7, 2.3 og 4.4 for å sikre at kravene til utfyllingsmassene overholdes. Vi begrunner disse vilkårene med at det er særskilt viktig å sikre en skånsom gjennomføringsmetode, samt tilstrekkelig kvalitet på utfyllingsmassene, når det ikke skal benyttes øvrige spredningbegrensende tiltak.

3.1.2 Spredning av nitrogenforbindelser fra utfyllingsmasser

Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelser fra sprengning, noe som kan føre til utlekking av nitrogen. Tilførsel av nitrogen kan gi eutrofieringseffekter (økt mengde av planteplankton og alger). Ved store utfyllingsprosjekter er det derfor særskilt viktig at tiltakshaver påser at utfyllingsmassene ikke medfører eutrofiering, jf. vilkår 4.2. Vi forventer likevel at nitrogen fra utfyllingsmassene vil fortynnes relativt raskt grunnet vannforekomstens størrelse.

3.1.3 Spredning av plast fra utfyllingsmasser

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein/pukk til utfylling, er plast i utfyllingsmasser. Plast brytes i liten grad ned i miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i vann, inneholder minst mulig plast. Vi stiller vilkår om at tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal fjernes fra utfyllingsmassene så langt det lar seg praktisk gjøre, jf. vilkår 4.3. Vi vurderer at vilkåret er rimelig og i samsvar med Miljødirektoratets anbefalinger².

² Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø»

3.4 Støy under anleggsarbeidene

Anleggsarbeider kan generere støy over og under vannoverflaten. Det er kjent at støy fra anleggsarbeider i vann kan påvirke akvatiske organismer, deres viktige biologiske funksjoner og forårsake stress. Det er stor variasjon blant arter når det gjelder påkjenninger fra støy. Reaksjoner avhenger av følsomhet for lyd hos den enkelte art og livsstadier.

I dette tilfellet skal det fylles ut store mengder sprengstein. Tiltakshaver vurderer at metoden med slipping av sprengstein fra lekter er skånsom, og forventer lite støy fra arbeidene. Vi vurderer at arbeidene kan medføre en del støy under vann, selv om støynivået på overflaten vil være begrenset. Boblegardin har blitt brukt i flere prosjekter som tiltak for å redusere støy og trykkbølger under støyende anleggsarbeider under vann. For å gi størst effekt bør boblegardin legges i en ring/sirkel på sjøbunnen rundt tiltaksområdet. I tillegg har mengden bobler og hastigheten på disse betydning for hvor effektivt gardinen fungerer. Tiltakshaver vurderer imidlertid at det vil være teknisk utfordrende å etablere og drifte en boblegardin i tiltaksområdet. Vi stiller derfor ikke vilkår om bruk av boblegardin for å redusere støy under anleggsarbeidene. I tråd med vilkår 2.5 skal imidlertid tiltakshaver benytte den best tilgjengelige teknologien eller metoden, og bruk av boblegardin må derfor vurderes dersom det kan anses som hensiktsmessig. Vi stiller uansett vilkår om skånsom tiltaksgjennomføring, jf. vilkår 3.3.

3.6 Naturverdier og naturmangfoldloven

3.6.1 Naturverdier i tiltaksområdet

Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart og Vann-nett. Ut fra det ovennevnte anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivaretatt.

I Miljødirektoratets kartløsning Naturbase er det ikke registrert noen verdifulle naturverdier i tiltaksområdet. Et gytefelt for torsk av verdi «lokalt viktig» befinner seg omtrent 1,4 km unna tiltaksområdet. I Artsdatabankens artskart er det registrert flere truede fuglearter i nærheten av tiltaksområdet, slik som hettemåke (kritisk truet), lomvi (kritisk truet), fiskemåke (sårbar), ærfugl (sårbar) og gråmåke (sårbar).

Vi vurderer at tiltaket kan føre til at fisk og sjøfugl midlertidig trekker seg unna tiltaksområdet som følge av støy og forstyrrelser. Vi forventer imidlertid at dyrelivet i området vil normaliseres etter at tiltaket er gjennomført. Gytefeltet for torsk ligger relativt langt unna tiltaksområdet, og vi vurderer derfor at det ikke vil bli nevneverdig påvirket utover det som allerede følger av ordinær aktivitet i området, slik som skipstrafikk. Vilkår om visuell kontroll, turbiditetsmåling og skånsom tiltaksgjennomføring, jf. vilkår 3.1, 3.2 og 3.3, vil etter vår vurdering bidra til å redusere negativ påvirkning på naturmiljøet. Dersom visuell kontroll eller turbiditetsmålingene antyder ukontrollert partikkelspredning, skal tiltaket stanses og nødvendige, avbøtende tiltak iverksettes.

3.6.2 Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av tiltak i sediment godt kjent gjennom erfaringer fra lignende prosjekter. Det finnes også omfattende forskning på effekter av miljøgifter på det akvatiske miljøet. På bakgrunn av dette legger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet

som skal legges til grunn for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Det omsøkte tiltaket berører et sterkt modifisert og forurenset sjøområde. Det er mulig at en utfylling av sjøbunnen vil kunne være positivt for området siden dette vil dekke til forurensete sedimenter. Vi vurderer derfor at det ikke er sannsynlig at tiltakene, utført i henhold til vilkår i tillatelsen, vil gjøre uopprettelig skade på naturmangfoldet. Vi forventer at tiltakene kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt og noe lokal påvirkning på naturmangfoldet. Det må påvises aktsomhet mht. ukjente miljøproblemer i området.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om turbiditetsmåling er et eksempel på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 2.5 («Best Available Technology»).

3.7 Tidsrom for gjennomføring av tiltak

Som en hovedregel tillates ikke tiltak i sjø i perioden 15. mai-15. september av hensyn til friluftsliv, rekreasjon og andre naturforhold, jf. Miljødirektoratets veileder M-350³. Statsforvalteren anser det likevel som akseptabelt å tillate utfylling i sjø i perioden 15. mai til 15. september, med bakgrunn i områdets bruk som havne- og industriområde, samt dets begrensede økologiske betydning. Øvrige vilkår satt i tillatelsen vil etter vår vurdering ivareta berørte naturverdier i tilstrekkelig grad.

Vi tillater også daglig gjennomføring av tiltak i tidsrommene som omsøkt, jf. vilkår 1.3. Tillatelsens varighet settes til tre år, jf. vilkår 1.2.

3.8 Vannforskriften

I databasen Vann-Nett er vannforekomsten Kristiansandsfjorden-indre havn (ID: 0130010302-2-C) registrert med «moderat» økologisk tilstand (høy presisjon) og dårlig kjemisk tilstand (middels presisjon). Det omsøkte tiltaket berører kun en begrenset del av vannforekomsten. Statsforvalteren mener derfor at det er rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålene eller ikke, jf. vannforskriften § 4, forutsatt at tillatelsens vilkår overholdes. Vi vurderer derfor at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

3.6 Konklusjon

Det omsøkte tiltaket er stort, men det er ikke registrert verdifulle naturverdier i nærheten av tiltaksområdet. Vi har stilt vilkår til gjennomføringen for å minimere negative konsekvenser av tiltaket. Etter en samlet vurdering finner Statsforvalteren grunnlag for å gi tillatelse til tiltaket på visse vilkår. Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at det ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og forringelse av vannforekomsten. Vi vurderer at vilkårene ikke er urimelige og er i samsvar med FNs bærekraftsmål 14 *Livet i havet* delmål 14.2

³ Miljødirektoratets veileder M-350 | 2015 – Veileder for håndtering av sediment – revidert 25. mai 2018.

som handler om bl.a. å beskytte økosystemene i havet og langs kysten for å unngå betydelige skadevirkninger. I tillegg er det etter vårt syn viktig å hindre spredning av forurensning. Vi viser i den sammenheng til delmål 14.1 under samme FNs bærekraftsmål om å forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning. Vilkårene er etter vår vurdering også i samsvar med naturmangfoldlovens prinsipper.

4 Saksgang

4.1 Høringsuttalelser

Statsforvalteren sendte den 08.04.2025 søknaden på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi publiserte også høringen på vår hjemmeside. Vi har mottatt fire innspill som er oppsummert under.

Norsk maritimt museum, 16.04.2025

Norsk maritimt museum hadde ingen merknader til tiltaket.

Fiskeridirektoratet, 13.05.2025

Fiskeridirektoratet pekte på gytefeltet for kysttorsk om lag 1,4 km fra tiltaksområdet, samt et ålegrassamfunn omtrent to km unna tiltaksområdet, ved Langøya. Fiskeridirektoratet ber Statsforvalteren i Agder sikre at hensynet til kysttorskens gytesuksess er tilstrekkelig ivaretatt dersom tillatelse gis. De skriver at det bør stilles vilkår om turbiditetsovervåking, og dersom overvåking skulle vise fare for at partikler kan spre seg i nærheten av gytefeltet og ålegrassamfunnene i området, bør arbeidet stanses i den tida torsken gyter og i den tida det kan forekomme egg og yngel i vannmassene, altså i perioden fra januar til og med mai.

Kystverket, 14.05.2025

Kystverket påpekte at tiltaket er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven, og at det er lokal havnemyndighet som skal vurdere og behandle en eventuell søknad etter havne- og farvannsloven § 14 andre ledd. Kystverket hadde ingen vesentlige merknader til Statsforvalterens behandling av søknaden etter forurensningsloven.

Kristiansand kommune, 16.05.2025

Kristiansand kommune skrev at tiltaket ligger innenfor detaljreguleringsplan for Hampa (KMV) – fergeterminal, vedtatt 26.05.2021, og er i tråd med vedtatt reguleringsplan. De skrev at en ytterligere tildekking i dette området vil være positiv da sjøbunnen er forurenset. Kristiansand kommune hadde ingen innvendinger til søknaden.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Kristiansand Havn IKS, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lowerverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m.

Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted. Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

7 Klagerett

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Kristiansand Havn IKS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og på saksbehandlingsgebyret (gebyrsatsen). En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Gunnar Ogwyn Lindaas (e.f.)
miljøverndirektør
Seksjon forurensning

Hedda Lærum Starck
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fiskeridirektoratet

Kystverket

Agder fylkeskommune

Norsk Maritimt Museum

Postboks 185 Sentrum

Postboks 1502

Postboks 788 Stoa

Postboks 720 Skøyen

5804 BERGEN

6025 ÅLESUND

4809 ARENDAL

0214 OSLO

KRISTIANSAND KOMMUNE
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV
AGDER

Postboks 4
c/o DNT Sør Gyldenløves
gate 2

4685 NODELAND
4611 KRISTIANSAND
S

Vilkår til tillatelse til utfylling ved Fergeterminal øst i Kristiansand kommune

1. Tillatelsens ramme og varighet

- 1.1. Det kan fylles ut inntil 225 000 m³ over et areal på 50 000 m² ved kai 2A og 2B ved Fergeterminal øst i Kristiansand kommune.
- 1.2. Tillatelsen gjelder i tre år fra og med vedtaksdato.
- 1.3. Arbeidene kan foregå i følgende tidsrom:
 - Mandag til fredag: fra kl. 07:00 til kl. 21:00
 - Lørdag: fra kl. 07:00 til 19:00

2. Generelle vilkår

- 2.1. Kristiansand Havn IKS er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i sjø, om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.
- 2.2. Minimum én uke før tiltakene iverksettes skal Kristiansand Havn IKS gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør.

Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no. Kristiansand Havn IKS skal også varsle Statsforvalteren når tiltakene er avsluttet. Marker oversendelsene med saksnummer 2025/3374.

- 2.3. Kristiansand Havn IKS plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Kristiansand Havn IKS plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

- 2.4. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.
- 2.5. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

3. Avbøtende tiltak

- 3.1. Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under tiltaksgjennomføring. Målingene skal være representative for påvirkningen av tiltakene. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene. Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig. Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tid mellom hver avlesing skal ikke være over 10 minutter. Arbeidene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter, nødvendige tiltak iverksettes og Statsforvalteren varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

Et program for turbiditetsmålinger, inkludert planlagt plassering og begrunnelse for målestasjonene, skal sendes Statsforvalteren innen to uker før oppstart av arbeidene.

- 3.2. Det skal utføres visuell kontroll med partikkelspredning i vannmassene rundt tiltaksområdet. Kontrollen skal gjennomføres før arbeidene starter samt under arbeidene. Kontrollen skal gjennomføres med jevne mellomrom og loggføres. Ved synlig partikkelspredning må arbeidet stanses og avbøtende tiltak iverksettes. Det skal tas bilder under tiltaksgjennomføring for å dokumentere partikkelkontroll. Fotodokumentasjon på partikkelkontroll skal legges ved sluttrapporten, jf. vilkår 5.1.
- 3.3. Arbeidene i sjø skal utføres skånsomt og på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

4. Utfylling/ tildekking

- 4.1. Mengden og typen utfylte masser, tidspunkt for utfylling samt utfyllingssted skal loggføres. Loggen skal legges ved i sluttrapporten.
- 4.2. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein/pukk som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.
- 4.3. Tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling.

Dersom det oppdages spredning av plastavfall i tiltaksområdet, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes. Når utfyllingstiltaket er gjennomført, skal området i nærhet av fyllingsfot undersøkes for plastavfall. Plast som ikke har fulgt med sprengsteinsmassene, skal fjernes fra tiltaksområdet. Det skal også undersøkes om plastavfall flyter på vannoverflaten. Flytende plast skal samles opp.

Det skal føres logg over oppsamlet mengde plastavfall. Alt oppsamlet plastavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

- 4.4. Før utfyllingsarbeidene starter skal tiltaksområdet som ikke allerede er utfylt, tildekkes med ren sand/grus. Dersom skjellsand benyttes som tildekkingsmateriale, skal Kristiansand Havn IKS påse at skjellsanden kommer fra lovlig uttak.

Akseptverdiene i Miljødirektoratets veileder M-411 *Testprogram for tildekkingsmasser*, vedlegg E, tabell E1, skal legges til grunn ved vurderingen av utfyllingsmassene.

Tiltakshaver skal oversende en redegjørelse for tildekkingslagets tykkelse og sammensetning (tildekkingsmasser, kornstørrelse mv.) senest to uker før utfyllingsarbeidene starter opp.

- 4.5. Utfyllingen skal foregå på en slik måte at det forårsaker minst mulig oppvirvling av forurensede sedimenter.
- 4.6. Tiltakshaver plikter å kjenne til og, om behov, begrense sitt bidrag til utendørsstøy ved omkringliggende bebyggelse. Eventuelle klager skal loggføres, og forebyggende tiltak iverksettes.
- 4.7. Tiltakshaver skal opprette mottakskontroll for å sikre at utfyllingsmassene ikke er i brudd med vilkår 4.2 og 4.4.

5. Rapportering

- 5.1. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen to måneder etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.
- 5.2. Kristiansand Havn IKS skal rapportere data fra utført sedimentprøvetaking i Miljødirektoratets fagapplikasjon Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapporten.